

La basílica de la Mercè estrenarà un nou orgue de Gerhard Grenzing el 2018

Imatges del transcurs de la roda de premsa de presentació del nou orgue de la basílica de la Mercè de Barcelona, el 9 de juny passat. © Jordi Nieva

Barcelona està d'enhorabona: durant les Festes de la Mercè del 2018 la basílica de la Mare de Déu de la Mercè, la patrona de la ciutat, tindrà un nou orgue que permetrà fer de la basílica un nou focus no només espiritual, sinó també cultural de la capital catalana. L'estrena de l'orgue coincidirà amb el vuitè centenari de l'aparició de la Mare de Déu de la Mercè a Sant Pere Nolasc, moment fundacional de l'orde mercedari.

El nou orgue, que ja està en procés de construcció, és obra de l'orguener alemany fincat a Catalunya des de fa dècades Gerhard Grenzing i és el primer orgue dissenyat íntegrament per ell que construeix a la ciutat de Barcelona. El nou orgue de la Mercè està essent construït al seu taller, al Papiol, on ha muntat alguns dels darrers grans orgues que s'han inaugurat a Europa, com el que presideix l'Auditori de La Maison de la Radio, a París.

La Germandat de la Mercè, que ha impulsat la construcció del nou instrument, treballa des del juny del 2015 per aconseguir els recursos i així fer que la basílica de la Mercè, on es custodia la imatge de la patrona de Barcelona, torni a ser no només un focus espiritual, sinó també musical de la ciutat –a l'Escolania de la Mercè es van formar, per exemple, músics com Enric Granados i Gaspar Cassadó. El projecte de nou orgue a la basílica de la Mercè ha estat possible gràcies a la col·laboració de la Fundació Bancària "la Caixa", que hi inverteix 670.000 euros, i a una campanya d'apadrinament de tubs i mecenatge de particulars que ja ha començat.

Amb un nou orgue a la Mercè, Barcelona disposarà d'un instrument de referència únic a la ciutat. A més, contribuirà a recuperar el patrimoni organístic que la capital catalana va perdre arran de la destrucció d'esglésies per la Setmana Tràgica i la Guerra Civil. Barcelona havia estat una ciutat amb una forta tradició organística que durant els darrers anys s'està recuperant de mica en mica. Abans del 18 de juliol de 1936, a Barcelona hi havia prop de 70 orgues, però l'endemà només en quedaven 13 i una setmana després només 7 orgues es van poder salvar del conflicte. L'actual orgue de la basílica va ser projectat el 1940 per Gaietà Estadella, un cop passada la Guerra Civil, però la seva mort prematura, el 1944, abans de poder-lo acabar, va deixar la construcció inacabada. El pas del temps i la manca de finalització del projecte n'han fet inviable l'ús concertístic i el seu paper en les celebracions litúrgiques és limitat.

L'orgue Grenzing de la Mercè

El nou orgue de la Mercè es beneficiarà de l'acústica de la basílica on es custodia la imatge de la patrona de Barcelona i incorporarà els darrers avenços en orgueneria. Quan estigui enllestit, permetrà interpretar i escoltar obres de compositors tan diversos com Bach, Liszt o Messiaen i mantenir una activitat musical estable i oberta a la ciutadania. Serà un instrument que comptarà amb tres teclats i pedaler, amb aproximadament 3.000 tubs repartits en 42 registres diferents, tot i que es tracta d'un projecte encara obert i que pot créixer durant el procés de construcció. D'aquesta manera, l'orgue de la Mercè servirà tant per al culte ordinari i les funcions litúrgiques com per a la celebració de grans concerts que completin l'oferta cultural de la ciutat. Les intervencions previstes respectaran la configuració del moble, amb algunes millores estètiques i musicals (per exemple, es veuran tubs a tota la façana, mentre que ara només se'n veuen a les torres laterals).

Es tracta d'un orgue emmarcat en l'evolució de l'escola catalana, desenvolupada des del segle XIV fins al principi del segle XX. Sobre aquestes bases, Gerhard Grenzing ha projectat un instrument a partir d'experiències i innovacions pròpies, seguint la tendència actual en la construcció d'orgues, que és incorporar els assoliments i guanys tècnics i estètics de segles anteriors amb un disseny i uns materials actualitzats.

Paral·lelament a la construcció artesanal dels tubs i la resta de mecanismes, que es du a terme al taller Grenzing del Papiol, es desmuntarà l'orgue actual. La seva destinació és encara incerta i s'està contactant amb possibles interessats a adquirir-lo per ubicar-lo en algun altre indret. Posteriorment es duran a terme les millores a la façana. L'orgue sonarà per primer cop muntat al taller Grenzing, on se'n comprovarà el funcionament correcte i serà novament desmuntat i portat al seu emplaçament definitiu. Tot el procés haurà durat pràcticament dos anys.

La campanya d'apadrinament de l'orgue de la Mercè

Com s'ha dit, el nou orgue de la Mercè serà possible gràcies al suport de la Fundació Bancària "la Caixa" i a una campanya de mecenatge i apadrinament de tubs amb què la ciutadania se'l podrà fer, simbòlicament, seu. La Fundació Bancària "la Caixa" hi aporta 670.000 euros. La resta, uns 300.000 euros, provindran d'aportacions de particulars, que podran apadrinar el tub que escullin dels 3.000 de què disposarà l'instrument. Els tubs de la façana, que queden a la vista, portaran el nom del seu padrí, mentre que la llista completa dels mecenes es podrà veure en un lateral de l'orgue. A més, tots els noms figuraran en una "càpsula del temps" que s'amagarà dins l'estructura de l'instrument després de la inauguració perquè només es pugui trobar quan es restauri d'aquí a dècades o segles. Aquesta càpsula contindrà la llista dels mecenes, així com altres documents referents al procés de construcció de l'orgue.

Els tubs es podran apadrinar a partir de només 50 euros. També s'hi pot col·laborar fent donatius d'altres imports, adquirint un clauer commemoratiu a la botiga de la basílica i, és clar, ajudant a difondre la campanya per les xarxes socials amb l'etiqueta #OrgueMercè, així com donant-la a conèixer entre els membres d'entitats, escoles, empreses, universitats, etc., que vulguin implicar-se en el projecte, així com entre els melòmans.

La donació i l'apadrinament dels tubs es pot fer presencialment a la basílica de la Mercè (amb targeta de crèdit o efectiu) o bé per transferència bancària al compte: ES49 2100 1183 3402 0003 9209 especificant el nom i les dades de contacte. Els donants poden obtenir un certificat fiscal per poder desgravar-se el donatiu en la declaració de l'IRPF.

L'orgue i la música a la Mercè

Instant del procés de construcció del nou orgue de la Mercè al taller de Gerhard Grenzing. © Quim Roser

Fins a l'any 1936, la Mercè i la seva escolania va ser un centre no només espiritual, sinó també cultural i musical de primer ordre, on es van formar o van treballar músics com Enric Granados, Lluís Millet, Gaspar Cassadó i Antoni Pérez Moya. Actualment l'organista titular de la basílica és Hèctor París. L'orgue ha estat present a la basílica de la Mercè de manera ininterrompuda des del segle XIV, i sempre s'ha comptat amb la col·laboració dels millors orgueners de cada època.

Jean-Pierre Cavaillé va ser membre d'una nissaga d'orgueners. El 1767 es va desplaçar a Barcelona per fer l'orgue de la Mercè, on va conèixer la seva futura muller, María Francesca Coll, tot fundant la família Cavaillé-Coll. El seu nét va ser Aristide Cavaillé-Coll, un dels orgueners més revolucionaris i prestigiosos de la història. Aquilino Amezua va treballar el 1897 a l'orgue de la Mercè. En aquell moment era un dels principals competidors d'Aristide Cavaillé-Coll a la Península, i ja havia treballat amb Antoni Gaudí per fer l'orgue del Palau Güell. A més, va ser l'autor del gran orgue del Pavelló de Belles Arts de l'Exposició Universal del 1888. Entre els anys 1940 i 1945 es construí l'orgue actual. S'encarregà a Gaietà Estadella, que en morir el 1944 el deixà inacabat, i se'n féu càrrec Pau Xuclà. Tots dos havien après l'ofici al taller d'Aquilino Amezua.

Amb un nou orgue a la Mercè, Barcelona disposarà d'un instrument de referència i únic a la ciutat que servirà no només per a la millora de l'acompanyament musical a la litúrgia, sinó també per dotar la ciutat de Barcelona d'un instrument vàlid per a la celebració de concerts d'orgue de primer nivell. Amb aquest orgue es fa un pas endavant important en la recuperació del patrimoni organístic que la capital catalana va perdre arran de la destrucció d'esglésies per la Setmana Tràgica i la Guerra Civil.